

Protokoll fört vid det femtiosjätte sammanträdet med styrelsen för Stiftelsen för Strategisk Forskning den 11 februari 2003

Mötet genomfördes på stiftelsens kansli, World Trade Center, Kungsbron 1, Stockholm

Deltagande ledamöter

Laila Freivalds, ordförande
Per Andersson
Harry Frank
Christer Karlsson
Gudmund Larsson, ej §§ 10 g – l och 11
Lennart Låftman

Karin Markides
Maria Masucci
Birgit Norinder
Eva Olsson
Helena Peilot
Hans Wolf-Watz

Frånvarande ledamot

Maria Norrfalk

Deltagare från kansliet

Staffan Normark, VD
Björn Brandt, vice VD, sekr, ej §§ 8, 10 och 11
Anders Sjölund, planeringschef
Olle Edqvist,
Karl-Olov Fentorp
Inger Florin

Ingvar Isfeldt, sekreterare §§ 8, 10 och 11
Olof Lindgren
Birgitta Lundin
Lena-Kajsa Sidén
Henryk Wos

Inbjudna gäster

§ 9 och 10 c,d Olof Sjöström
§ 10 h Lars Frenning

§ 1 Fastställande av dagordning

Den utsända dagordningen godkändes.

§ 2. Val av justerare, föregående mötes protokoll, adjungeringar, styrelsearbetet

Birgit Norinder utsågs att tillsammans med ordföranden justera protokollet från sammanträdet.

Protokoll från styrelsens femtiofemte sammanträde hade sänts ut inför sammanträdet. Noterades att Per Andersson inte deltog i beslut under § 6. Inga kommentarer i övrigt förelåg.

Övriga deltagare i sammanträdet adjungerades enligt deltagarförteckning.

Verkställande direktören hade, i enlighet med uppdrag vid föregående sammanträde, utarbetat riktlinjer för styrelsearbetet. Riktlinjerna innebär bl a att styrelseledamot genom framställning till ordföranden, kan begära att viss fråga diskuteras med begränsat deltagande av andra än styrelseledamöter. I övrigt deltar stiftelsens handläggare normalt i sammanträdena.

Styrelsen *beslöt*

att tills vidare tillämpa regler för styrelsearbetet i enlighet med bilaga 1.

Stiftelsens handläggare var inte närvarande vid behandlingen av denna punkt.

§ 3 Beslut fattade med stöd av delegation

En förteckning över beslut fattade med delegation hade sänts ut (bilaga 2).

Styrelsen *beslöt*

att med godkännande lägga anmälda beslut till handlingarna.

§ 4 Stiftelsens beredningsorganisation

Vid styrelsens sammanträde den 11 december 2003 behandlades verkställande direktörens förslag till beredningsorganisation för stiftelsen. Styrelsen bedömde dock därvid den föreslagna indelningen som alltför rigid och gränsbevarande, ledande till att nya, intressanta, tvärgående områden inte beaktas och främjas tillräckligt. Baserat på det kollegium av personer som föreslås bilda stiftelsens samlade beredningsorganisation bör en flexiblere och mer dynamisk gruppindelning ad hoc tillämpas utgående från behoven i konkreta fall.

Baserat på styrelsens diskussion och ett samrådsmöte med en ad hoc-grupp inom styrelsen (Andersson, Markides, Norinder) har ett omarbetat förslag utarbetats (bilaga 3). Förslaget innebär att inga fasta grupper bildas för planeringen av ny verksamhet. Temporära utlysningssgrupper bildas genom val av personer med lämplig kompetens från det rådgivande kollegium som avses bildas. Systemet med programkommittéer, som följer pågående program, byggs ut så att det täcker alla tyngre pågående program. Verkställande direktören och planeringschefen presenterade förslaget.

I diskussionen framfördes att programkommittéer och utlysningssgrupper bör tillsättas av styrelsen och att styrelseledamöter inte bör utses som ledamöter av olika fasta beredningsgrupper. Konsultation med ledamöter bör ske på informell bas. Om styrelseseminarier den 17 februari leder till önskemål om ändringar i den föreslagna organisationen, bör detta tas upp på styrelsens apriksammanträde.

Styrelsen *beslöt*

att med de ändringar som föranletts av diskussionen ge verkställande direktören mandat att initiera den i PM föreslagna organisationen och därefter återkomma till styrelsen.

§ 5 Ändring av stiftelsens kanslibudget 2003

Stiftelsens styrelse fastställde vid sammanträde den 11 december 2002 budget för 2003 inklusive kanslibudget. Mot bakgrund av att programmet ProViking drivs som en enhet inom stiftelsens kansli måste de delar av programmets budget som disponeras av stiftelsen själv budgeteras inom ramen för kanslibudgeten. Ett nytt förslag till kanslibudget där denna ökats med 3 milj kr i enlighet med styrelsens tidigare beslut om ProViking hade utsänts. Övriga poster i budgeten är oförändrade.

Styrelsen *beslöt*

att med ändring av tidigare beslut fastställa en budget för stiftelsens verksamhet 2003 uppgående till totalt 500 milj kr varav 63 085 milj kr avser gemensamma, administrativa och finansiella kostnader (bilaga 4).

§ 6 Framtidens forskningsledare – INGVAR II

I enlighet med stiftelsens budget för 2003 föreslår verkställande direktören att en ny omgång av programmet för framtidens forskningsledare (INGVAR II) genomförs med utlysning innevarande år. Den första utlysningen genomfördes 2000 – 2001 och 20 individuella anslag om vardera 10 milj kr för sex års forskning beviljades. Verkställande direktören föreslår vissa förändringar i den nya utlysningen, bl a att anslagen utlyses för tre år med möjlighet till fortsatt finansiering för vissa anslagsmottagare i ytterligare tre år. Tre milj kr föreslås anslås till ledarskapsutbildning för mottagarna. VD föreslår också att - baserat på samma ansökningsmaterial - utlyses 10 milj kr för ramanslag till ett mindre antal kvinnliga sökande,

som inte tilldelats INGVAR-anslag, men bedöms ha förutsättningar att vid ett senare ansökningstillfälle återkomma med goda ansökningar. Henryk Wos presenterade förslaget.

Styrelsen diskuterade uppläggningsen och bedömde att en första anslagsperiod om fyra år, med möjlighet till ytterligare två års stöd för de bästa, skulle vara bättre anpassad till högskolans förutsättningar, t ex fyraåriga doktorandtjänster. Den slutliga utformningen av utlysningsskriterierna som väger samman vetenskapliga, strategiska och ledarskapskriterier är viktig för att ge programmet rätt profil. Ett förslag från en utlysningssgrupp, baserat på utsänt förslag och styrelsens diskussion, bör slutligt godkännas av styrelsen. Insatserna för kvinnliga forskare bör ges en tydlig avgränsning inom INGVAR-programmet.

Styrelsen *beslöt*

- att utlysa ett program "Framtidens forskningsledare" (INGVAR), i enlighet med bifogad PM (bilaga 5) med de förändringar som föranletts av styrelsens diskussion, omfattande 17 individuella anslag om vardera sex miljoner kr för fyra års forskning med ev fortsatt finansiering för vissa anslagsmottagare i ytterligare två år efter utvärdering,
- att avsätta 102 miljoner kr för denna utlysning,
- att avsätta 3 miljoner kr för en ledarskapsutbildning för anslagsmottagarna,
- att avsätta 10 miljoner kr för ramanslag till ett mindre antal kvinnliga sökande som placerat sig långt fram i urvalsprocessen, men inte tilldelats något INGVAR-anslag, samt
- att uppdraga åt verkställande direktören att föreslå en utlysningssgrupp för programmet.

§ 7 Projektansökan om innovationsprocesser

Grufman Reje Management AB har, baserat på ett initiativ av Harry Frank, tagit fram ett projektförslag som avser att förbättra svenska innovationsprocesser, vilket innebär att leda forskningsresultat till kommersiella produkter och föreslå åtgärder inom svenskt företagande, forskning och politik. Den föreliggande ansökan avser ett förprojekt till ett större projekt. Förslaget presenterades av Harry Frank och Henryk Wos.

Innovationsprocesserna är viktiga för stiftelsens verksamhet vad gäller exploateringen av resultat men den föreliggande ansökan bedömdes inte ha tillräcklig forskningsbakgrund och kvalitet. Stiftelsen bör dock fortsatt arbeta med att definiera mål och ramar för sitt eget arbete med dessa frågor och en workshop med presentationer av relevant forskning kan vara en utgångspunkt. Diskussionen bör kunna inledas på styrelsens internatsammanträde i april och en ad hoc grupp inom styrelsen bör kunna föreslå ett lämpligt upplägg.

Styrelsen *beslöt*

- att avslå ansökan från Grufman Reje Management AB, samt
- att uppdraga åt en arbetsgrupp bestående av Per Andersson, Lennart Låftman, Karin Markides och Birgit Norinder att föreslå en lämplig uppläggning av styrelsens internatdiskussion samt lägga förslag till hur stiftelsen, om det bedöms motiverat, skulle kunna gå vidare med sitt arbete vad gäller innovations- och kommersialiseringsfrågor.

§ 8 Strategiska engångsinsatser till universitet och högskolor för att hindra forskarflykt

Verkställande direktören redogjorde för stiftelsens beredskap beträffande strategiska engångsinsatser, vilka i samverkan med olika högskolor utnyttjats till strategiska rekryteringar, till centrumbildningar och till åtgärder för att hålla kvar toppforskare som fått erbjudanden från utlandet. Han pekade också på den rådande underfinansieringen i forskningssystemet och den risk för forskarflykt som denna kan medföra. Han föreslår därför att stiftelsen höjer sin beredskap för strategiska engångsinsatser av detta slag.

En eventuell höjning av anslagsnivån för strategiska engångsinsatser bör relateras till nivån för ett anslag till ett strategiskt forskningscentrum och en eventuell höjning måste därför föregås av en noggrann analys. Det framhölls också att rörlighet är positivt, även om det kan vara förödande om en hel forskningsmiljö emigrerar. Det noterades särskilt att stiftelsen har kapacitet att göra snabba insatser och kan agera utanför den fastställda budgeten om goda skäl finns.

§ 9 Utseende av en ledamot i stiftelsens kapitalutskott för 2003

Irma Rosenberg, ledamot i stiftelsens kapitalutskott, har, som en följd av att hon utsetts till vice riksbankschef, anhållit om entledigande från stiftelsens kapitalutskott.

Styrelsen *beslöt*

att utse Cecilia Hermansson, ekonom vid Föreningssparbanken, till ledamot i stiftelsens kapitalutskott t o m 31 december 2003.

§ 10 Information och meddelanden

10 a Regeringsbeslut om ny ordförande

Regeringens beslut av den 19 december 2002 att utse förra justiteministern Laila Freivalds till ordförande i SSF:s styrelse för 2003 hade utsänts.

10 b Överläggning mellan stiftelsen och utbildningsministern den 27 januari

Ordföranden gav en kort resumé av mötet med utbildningsministern, som uppmanat stiftelserna att säkra långsiktigheten utan att låta börsutvecklingen leda till neddragningar. Utbildningsministern hade också uppmanat stiftelserna att föra egna diskussioner inför de strategiska överväganden som regeringen kommer att begära i oktober.

10 c Stiftelsens kapital

Stiftelsens totala förmögenhet den 31 december 2002	8 580 milj kr
Beviljade ej utbetalda anslag vid årsskiftet	2 513 milj kr
Nya åtagande under 2002	600 milj kr
Utbetalt under 2002	734 milj kr

Ordföranden i stiftelsens kapitalutskott, Olof Sjöström, presenterade kapitalsituationen och redovisade härvid att förvaltningsresultatet för 2002 var minus nio procent vilket inte är tillfredsställande, men dock väsentligt bättre än t ex utvecklingen på Stockholmsbörsen. Utbetalningarna utgjorde drygt sju procent av marknadsvärdet vid ingången av 2002.

10 d Kapitalplaceringspolicy

Olof Sjöström presenterade vidare den av utskottet fastställda kapitalplaceringspolicy som hade bilagts kallelsen till sammanträdet.

10 e Nya ärenden

En förteckning över nya ärenden under beredning hade bifogats kallelsen.

10 f Styrelseseminarier den 17 februari

Seminarier är framåtsyftande och avsett att ge konstruktiva bidrag till stiftelsens fortsatta verksamhet. Ett trettiotal externa inbjudna deltagare är anmälda och några är ombedda att göra förberedda inlägg.

10 g Center for diagnostics of early impairments / Brain Power (ISA-programmet)

Underlag i form av arbetspapper hade bifogats kallelsen.

Verkställande direktören redogjorde för bakgrunden och Boston Consultings utredning, som utmynnar i ett åtgärds paket på 500 milj kr – reducerat till 100 milj kr i nuvarande förslag - omfattande bl a forskning om stamceller och neurodegenerativa tillstånd. Det föreslagna konceptet har stora likheter med stiftelsens strategiska forskningscentra. De svåra åldersjukdomarna kostar samhället enorma summor. Om tidig diagnostik kan utvecklas, så finns stora vinster att göra. Tanken med ett klinisknära centrum för tidig

diagnostik enligt förslaget är att stärka svensk forskning och samverka mellan olika aktörer. En förväntad insats från stiftelsen uppgår till 23 milj kr och ett konkret förslag kommer att presenteras vid styrelsens sammanträde i april. En positiv reaktion inför kommande beslut noterades.

10 h ProViking, lägesrapport

En lägesrapport hade bifogats kallelsen.

ProVikings verkställande direktör, Lars Frenning, gav en kort orientering om den pågående beredningen och det ansökningsförfarande som föregått denna. Han redogjorde bland annat för proceduren att i seminarieform gå vidare med utvalda ansökningar i syfte att identifiera samarbeten och för det öppna sättet att kommunicera via stiftelsens hemsida. Arbetet med att bygga upp forskarskolan initieras inom kort genom att rektorer tillskrivs med förfrågan om värdskap för forskarskolan. ProVikings styrelse avser att identifiera vita fält och utlysning nr två i juni kommer att riktas mot dessa. En tredje utlysning är planerad till 2004.

Styrelsen betonade att ProVikings styrelse borde ha en bredare representation, som bättre svarar mot programmets stora spännvidd. Kravet på ett färdigt avtal mellan den sökande och ett företag redan i anslutning till ansökan ifrågasattes och bör istället formuleras som ett villkor som kan materialiseras senare i processen. Styrelsen uppdrog åt stiftelsens VD att diskutera de aktuella frågorna med ProVikings VD och styrelseordförande, för att återkomma i ärendet vid styrelsens aprilsammanträde – i god tid före den andra utlysningen i juni.

10 i Regler för samarbete med NSF

En promemoria hade bifogats kallelsen.

Initiativet från 1999 innebär en ambition att bygga upp ett konkret samarbete. Stiftelsen har avsatt 18,5 milj kr till samarbetsprogrammet, som riktar sig till yngre forskare. Programkommittén för materialvetenskap arbetar under våren och verkställande direktören återkommer med ett konkret förslag till styrelsen.

10 j Samarbete med Genome Canada

En skriftlig redogörelse för kontakterna med Genome Canada hade bifogats kallelsen.

Genome Canada har ambitionen att bli världsledande inom genomik och proteomik och arbetar med samma metod som stiftelsen för att sätta upp strategiska centra. Stiftelsen föreslås överväga att etablera ett samarbete och 5 à 10 milj kr kan antas vara en rimlig nivå för att matcha den kanadensiska satsningen under en treårs-period. Ärendet återkommer till styrelsen.

10 k Översikt över de forskare stiftelsen stött med fler anslag och/eller större belopp 2001

En översikt hade bifogats kallelsen.

Den presenterade listan, som extraherats ur en fullständig sammanställning, avser *utbetalade* anslag under 2001. Översikt över *beviljade* anslag efterlystes. Som önskemål för framtiden noteras dels historik över tidigare beslut - avseende aktuell anslagsmottagare - i anslutning till nya ansökningar, dels en fullständig översikt över utbetalade anslag.

10 l STEP-gruppens rapport "Innovasjonsforskning – i Sverige – for tiden – for fremtiden?"

En sammanfattning och inledning hade bifogats kallelsen

Rapporten är en översikt av innovationsforskningen – en fragmenterad verksamhet, som föreslås få större massa. Den fullständiga rapporten kommer att bli tillgänglig inom kort och distribueras till styrelsen via e-post.

§ 11 Övriga frågor

11 a Sammanträdestider hösten 2003

Styrelsen *beslöt* att sammanträda på följande tider under hösten 2003:

Tisdagen den 16 september kl 10 – 17

Tisdagen den 16 december kl 10 – 17

Reservtid: Tisdagen den 21 oktober

11 b Planering av styrelsens internatmöte i april

Ett översiktligt förslag till planering hade bifogats kallelsen.

Önskemål framfördes om att förlägga internatsammanträdet till en plats nära Älvsjö, då ett par ledamöter har åtaganden på Stockholmsmässan under samma tid.

11 c Brev från KTH:s rektor

Uppdrogs åt VD att avge ett kort svar med vederläggande av felaktiga uppgifter.

Björn Brandt
sekreterare §§ 1-7, 9
och 10 c och d

Ingvar Isfeldt
sekreterare §§ 8,
10 a,b, e-l och 11

Birgit Norinder
vald justerare

Laila Freivalds
ordförande